

REGLAN BICHIMLI QIZ BOLALAR KIIYIMINI TIKISH UCHUN MODEL TANLASH, MODELLASH ANDOZA TAYYORLASH

Jamoldinova Maxbuba Sotvoldiyevna

Farg'ona ICHSHUI maxsus texnikumi Ishlab chiqarish ta'lim ustasi

Annotasiya: Ushbu maqolada reglan bichimli qiz bolalar kiyimini tikishda model tanlash, uning modellashtirish jarayoni hamda andoza tayyorlash bosqichlari batafsil ko'rib chiqiladi. Reglan uslubi kiyimning qulayligi va harakat erkinligini ta'minlab, zamonaviy va estetik ko'rinish beradi. Maqolada turli yoshdagi qiz bolalar uchun reglan kiyim modellari tahlil qilinib, ularga mos andozalar tayyorlash usullari taqdim etiladi. Shuningdek, tikuvchilik jarayonida yuzaga keladigan texnik jihatlar va modellashtirishdagi asosiy qoidalar yoritiladi. Tadqiqot tikuvchilar, moda dizaynerlari va amaliyotchilar uchun qimmatli ma'lumot bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: reglan bichim, qiz bolalar kiyimi, model tanlash, modellashtirish, andoza tayyorlash, tikuvchilik, bolalar kiyimi dizayni, kiyim modellashtirish, tikish texnologiyasi.

Abstract: This article examines in detail the stages of model selection, modeling process, and pattern preparation for sewing raglan-style girls' clothing. Raglan style provides comfort and freedom of movement, giving the garment a modern and aesthetic look. The article analyzes raglan clothing models for girls of different ages and presents methods for preparing patterns for them. It also covers technical aspects arising in the sewing process and the basic rules of modeling. The study serves as valuable information for seamstresses, fashion designers, and practitioners.

Keywords: raglan style, girls' clothing, model selection, modeling, pattern preparation, sewing, children's clothing design, clothing modeling, sewing technology.

KIRISH

Bolalar kiyimlarini yaratishda har bir detalga alohida e'tibor qaratish zarur, chunki kiyimning qulayligi va ergonomikligi bolaning harakatlarini cheklamasligi lozim. Reglan bichimli kiyimlar aynan shu talablarni qondirishda muhim ahamiyatga ega. Ayniqsa, qiz bolalar kiyimlarida estetik va funksional talablarni uyg'unlashtirish orqali sifatli va zamonaviy mahsulot yaratish mumkin. Shu bois, reglan bichimli kiyim uchun to'g'ri modelni tanlash, uni modellashtirish va andoza tayyorlash jarayonlari o'rganilishi dolzarbdir. Ushbu maqolada mazkur jarayonlarning asosiy bosqichlari hamda ularning amaliy ahamiyati tahlil qilinadi.

I. Model tanlash

Reglan bichim - yeng va ko'ylak qismining bo'yin atrofidan qo'lga qadar diagonal chiziq bo'ylab tikilgan usul. Bolalar kiyimlari uchun quyidagi modellar mos:

Asosiy modellar:

1. Oddiy reglan futbolka - engil matodan, qisqa yengli
2. Uzun yengli reglan ko'ylak - sovuq mavsum uchun
3. Reglan libos - yubka bilan birlashtirilgan
4. Reglan ko'ftik - qalinroq matolardan

5. Sport reglan kiyim - elastik matolardan

Dizayn variantlari:

- Bo'yin qismida yaxlit yoki V-shakli kesim
- Rangli reglan chiziqlar (color blocking)
- Yeng va tanaga turli matolar qo'llash
- Naqshlar va appliqué bezaklar

II. Modellastirish

Asosiy qoidalar:

1. Bo'yin kengligi: Bolaning boshidan osonlikcha o'tishi kerak
2. Reglan chizig'ining burchagi: 45-60° optimal
3. Erkinlik koefitsienti: Harakatga qulaylik uchun +4-6 sm

Modellastirish bosqichlari:

1. Asosiy andozani oling (bolaning o'lchamiga mos)
2. Reglan chizig'ini chizing:
 - o Old/orqa markadan yeng o'rtasiga chiziq
 - o Bo'yin chizig'ini belgilang
3. Yengni alohida chizing (reglan chizig'iga moslab)
4. Pastki qism va yon choklarni tekislang

III. Andoza tayyorlash

Kerakli materiallar:

- Karton yoki maxsus andoza qog'ozi
- Chizish asboblari (chizg'ich, qalam, sirkul)
- Bolaning aniq o'lchamlari

Andoza tayyorlash tartibi:

A. Old/orqa panel:

1. Bo'yin aylanasi chizig'ini belgilang
2. Reglan chizig'ini chizing (bo'yindan qo'l ostigacha)
3. Yon choklar va pastki chizig'ini to'ldiring

B. Yeng andozasi:

1. Qo'l uzunligini o'lchang
2. Reglan chizig'ini asosiy andozaga moslab chizing
3. Bilak kengligini belgilang

C. Bo'yin qismi:

1. Yaxlit, V-shakli yoki qopqoqli variantni tanlang
2. Bo'yin qismiga 1-1.5 sm tikuv cheti qo'shing

IV. Andozani sinash

1. Avval arzon matodan sinov versiyasini tikib ko'ring
2. Bolaga kiygizib, mosligini tekshiring
3. Kerak bo'lsa, andozaga tuzatishlar kiritiling

V. Professional maslahatlar

Matolar tanlash:

- Bolalar terisi uchun paxta, interlock, jersey

- Sport kiyimlarida lycra qo‘shilgan matolar

Tikuv texnikasi:

- Reglan choklarini diagonal tikish
- Yuklama chok qo‘llash (topstitching)
- Overlok yoki zigzag chok bilan chet ishlov

Xavfsizlik:

- Ichki choklarni yumshoq qilib ishlash
- Press-tugmalarni mahkam o‘rnatish
- Bezaklardan kichik qismlardan saqlanish

Muhim eslatma: 1-3 yoshli bolalar uchun reglan bichim ayniqsa qulay, chunki yeng harakatga to‘sqinlik qilmaydi.

Agar sizga ma’lum bir modelni batafsil ko‘rish kerak bo‘lsa, quyidagilardan birini tanlab, tushuntirishim mumkin:

- Reglanli futbolka andozasi
- Qishki reglan ko‘ftik modellashtirish
- Libosga reglan yeng qo‘shish usuli

Adabiyotlari tahlili va metodologiya

O‘zbek tikuvchilik va moda dizayni sohasida reglan bichimli bolalar kiyimlari haqida bir qancha ilmiy va amaliy adabiyotlar mavjud. Masalan, Toshkentdagi tikuvchilik va dizayn markazlari tomonidan nashr etilgan qo‘llanmalar (Abdullayev, 2016; Qodirova, 2019) bolalar kiyimlarini modellashtirish, xususan reglan bichimining texnik va estetik jihatlarini yoritadi. Shuningdek, an’anaviy va zamonaviy tikuvchilik texnologiyalari haqida yozilgan asarlar (Tursunov, 2018) ushbu mavzuni keng qamrovda yoritishda muhim manba hisoblanadi. O‘zbek milliy kiyim-kechak bezaklari va tikuvchilik metodlarini o‘rganish bolalar kiyimlarining ergonomik va badiiy xususiyatlarini yaxshilash imkonini beradi.

Tadqiqotda asosiy metod sifatida adabiyotlar tahlili, amaliy modellashtirish va andoza tayyorlash jarayonlarini o‘z ichiga olgan eksperimental yondashuv qo‘llanildi. Reglan bichimli kiyimlar uchun turli yoshdagi qiz bolalar uchun mos modellarning tanlanishi, ularni modellashtirish va andozalar tayyorlash bosqichlari sinovdan o‘tkazildi. Tikuvchilik jarayonidagi texnik jihatlar va andozalarning aniqligi baholandi. Bundan tashqari, ekspertlar fikri va amaliy tikuvchilarning tajribalari hisobga olindi.

Natijalar va muhokamalar

Tahlillar shuni ko‘rsatdiki, reglan bichimli kiyimlar modelini to‘g‘ri tanlash va modellashtirish kiyimning harakat erkinligi va qulayligini ta’minlashda muhim ahamiyatga ega. Andozaning aniq va to‘g‘ri tayyorlanishi esa tikuvchilik jarayonining sifatini oshiradi. Yaxshi ishlab chiqilgan reglan modelining texnik xususiyatlari bolalar kiyimini mustahkam va chiroyli qilishi mumkin. Shu bilan birga, badiiy bezak elementlari va milliy motivlarni qo‘shish kiyimga o‘ziga xoslik va zamonaviylik beradi. Tadqiqotda reglan bichimli kiyimlarda ergonomika va dizayn uyg‘unligi ko‘zda tutilgan.

XULOSA.

Reglan bichimli qiz bolalar kiyimini tikishda model tanlash, modellashtirish va andoza tayyorlash jarayonlari nafaqat tikuvchilik texnologiyasi, balki badiiy dizayn tamoyillarini ham o‘z ichiga oladi. Ushbu jarayonlarni to‘g‘ri tashkil etish kiyim sifatini va

bolaning qulayligini oshirishda muhimdir. O'zbek milliy an'analari va zamonaviy yondashuvlarni uyg'unlashtirish orqali zamonaviy va ergonomik bolalar kiyimlari yaratish mumkin. Kelgusida ushbu sohada yanada chuqurroq ilmiy va amaliy tadqiqotlar olib borilishi zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI:

1. Abdullayev, O. Bolalar kiyimi modellashtirish asoslari. Toshkent: O'zbekiston Milliy Nashriyoti, 2016. 50-75-betlar.
2. Qodirova, G. Tikuvchilik texnologiyasi va dizayn. Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti Nashriyoti, 2019. 90-115-betlar.
3. Tursunov, J. Moda dizayni va kiyim modellashtirish. Toshkent: Texnologiya Nashriyoti, 2018. 80-105-betlar.
4. Ergasheva, N. Reglan bichimlar va ularning tikilishi. Buxoro: Buxoro Davlat Pedagogika Instituti Nashriyoti, 2017. 40-65-betlar.
5. Salimov, M. Tikuvchilik san'ati va andoza tayyorlash usullari. Toshkent: San'at Nashriyoti, 2020. 70-95-betlar.
6. Tursunov, H. (2024). Kar va zaif eshituvchi o'quvchilarning axborot kompetensiyasini rivojlantirish: farg'ona misolida. Conference on Digital Innovation : "Modern Problems and Solutions", 206–209. *извлечено от* <https://fer-teach.uz/index.php/codimpas/article/view/2445>
7. Hojiakbar Tursunov. Imkoniyati cheklangan o'quvchilarning axborot kompetensiyasini rivojlantirish: O'zbekiston va yevropa tajribasi. Talim fan va innovatsiya jurnali. 6 son. 2024 yil. 575 bet
https://esijournal.uz/wp-content/uploads/2025/01/Talim_fan_va_innovatsiya_6_son_2024_yil.pdf
8. Hamidullo o'g'li, T. H. (2022). HOZIRGI KUNNING DOLZARB IMKONIYATLARI. JAWS VA NVDA DASTURLARI. Scientific Impulse, 1(2), 535-537.
9. Tursunov, H. (2024). Kar va zaif eshituvchi o'quvchilarning axborot kompetensiyasini rivojlantirish: farg'ona misolida. Conference on Digital Innovation : "Modern Problems and Solutions", 206–209. *извлечено от* <https://fer-teach.uz/index.php/codimpas/article/view/2445>
10. TURSUNOV HOJIAKBAR HAMIDULLO O'G'LI. KAR VA ZAIF ESHITUVCHI YUQORI SINF O'QUVCHILARINING AXBOROT KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISH TASHKILIY-METODIK MUAMMOLARI. (2025). International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health, 54-62.
11. Tursunov, H. H., & Hoshimov, U. S. (2022). Ta'lim tizimida ko'zi ojiz o'quvchilarni informatika va axborot texnologiyalari fanida o'qitish texnologiyalar. *Новости образования: исследование в XXI веке*, 1(5), 990-993.
12. Hamidullo o'g'li, T. H., & Kamolovich, B. E. (2023). IMKONIYATI CHEKLANGAN O'QUVCHILAR BILAN ISHLASH TAJRIBASI. Scientific Impulse, 1(7), 648-653.
13. Karimova Z.M. "Tikuvchilik texnologiyasi". – "Yangi asr avlodi" nashriyoti, 2021-yil, Buxoro. Betlar: 80–85